

דף למנחה

ספר ישעיהו פרקים מ"ב - מ"ו

תוכן הפרקים שנלמדו השבוע

פרק מ"ב - תיאור עבד ה', יציאה ממסגר, שיר ישועה, ומלחמת ה' בגויים

פרק מ"ג - תיאור הקשר המיוחד בין ישראל לה', אשר בזכותו יגאלו ישראל

פרק מ"ד - בחירת עם ישראל; אמיתות ה' אל מול הפסלים שהם מעשה ידי אדם

פרק מ"ה - נבואה על כורש וגאולת ישראל

פרק מ"ו - גדולת ה' מול אפסות האלילים

מבט על החלק השני של ספר ישעיהו

בסוף השבוע שעבר התחלנו ללמוד את החלק השני של ספר ישעיהו, אשר פותח במילים "נחמו נחמו עמי", וכמעט כולו נבואות נחמה לעם ישראל. חלוקות הדעות לגבי זמנן של נבואות אלה. יש טוענים שנבואות אלה מתאימות לתחילת בית שני, מכיוון שהן מתארות מציאות של חורבן, ומזכירות את כורש ואת מפלת הבבלים (כפי שמופיע כמה פעמים בפרקים שלמדנו השבוע. ראה למשל: מ"ד, כח; מ"ה, א; מ"ו, א). לפי דעה זו, ספר ישעיהו מתחלק לשני חלקים, כאשר החלק הראשון נאמר ע"י ישעיהו בן אמוץ שחי בתקופת חזקיהו, בתקופת האימפריה האשורית, ואילו החלק השני נאמר ע"י נביא אחר, כנראה מתקופת שיבת ציון. ניתן לשמוע על דעה זו בשיעורו של [הרב אמנון בזק](#) העוסק בשאלת אחדותו של ספר ישעיהו, ומסביר כיצד ניתן לקבל דעה כזו במבט אמוני.

לעומת זאת, יש הטוענים שכל הספר נאמר ע"י ישעיהו בן אמוץ, שחי בימי חזקיהו וכנראה האריך ימים עוד בימי מנשה. לטענתם, מהותה של הנבואה היא לנבא עתידות, ולכן אין בעיה שישעיהו ינבא על דברים שיקרו בתקופה מאוחרת יותר. על כך תוכלו לקרוא [במאמרי הרצ"ה קוק](#), מתוך ספרו "דבר אחד מדברך".

דעה נוספת היא שלישעיהו היו תלמידים אשר המשיכו את דרכו הנבואית, וכתבו נבואות בסגנון דומה. נביאים אלה המשיכו לכתוב בימי מנשה ואף עד סוף ימי הבית הראשון, ולכן יכלו לעסוק גם בנושאים שהיו רלוונטיים בתקופות מאוחרות יותר לתקופת האימפריה האשורית. ואכן, הרבה מהנושאים המדוברים בנבואות אלה מתאימים לתקופת מנשה ואמון (ולא לימי בית שני). נבואות על גאולה עתידית, אשר לא היו רלוונטיות לזמנם, נכתבו ונשמרו לדורות, ולא נאמרו לקהל השומעים באותה עת. על כך תוכלו לשמוע בשיעורו של [הרב ד"ר יואל בן נון](#) המסכם את סוגיית ישעיהו השני, ובשיעור נוסף של [הרב ד"ר יואל בן נון](#) על נבואות הנחמה כמתאימות להתמודדות בימי מנשה. וכן בשיעור של [הרב יעקב מדן](#) על אחדות ספר ישעיהו.

לימוד מעמיק

גאולה והכרה בגדולת ה'

הפרקים שלמדנו השבוע (מ-מ"ו) הם הפרקים הראשונים של פרקי הנחמה, ומופיעות בהם הבטחות רבות לעם ישראל, החל בפסוק הראשון של פרק מ': נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם, המשך בפסוקי גאולה רבים, שחלקם מוכרים מאד כמו: אל תירא כי אתה אני ממזרח אביא זרעך וממערב אקבצך אמר לצפון תני ולתימן אל תכלאי הביאי בני מרחוק ובנותי מקצה הארץ (מ"ג, ו-ז), וכלה בפסוק האחרון בפרק מ"ו: ונתתי בציון תשועה לישראל תפארת. מגמה זו, של נבואות נחמה וגאולה לעם ישראל ממשיכה לאורך פרקים רבים, עד לסוף הספר.

בשיעורים הבאים נשים לב, שבתוך דברי הנחמה והגאולה משולבים רעיונות רבים שראוי לתת את הדעת עליהם, כל אחד בפני עצמו. בשיעור זה נראה כי אחד הרעיונות המרכזיים המתוארים בנבואות אלה הוא ההכרה בגדולת ה' ובמלכותו על העולם.

הערה: בשיעור זה נדרש דפדוף רב בתנ"ך, בפרקים הנלמדים. חשוב מאד שכל המשתתפים יביאו תנ"ך.

חלק א - ה' בורא העולם ומנהיגו

בפרקים שלמדנו השבוע, ישעיהו חוזר כמה פעמים על כך שה' הוא בורא העולם, והאמונה בכך מביאה להכרה בגדולתו. דפדפו יחד בפרקים אלה והצביעו על הפסוקים המתארים את הבריאה:

מי מִדָּד בְּשֵׁעֶלֹ מַיִם וְשָׁמַיִם בְּזֶרֶת תִּבְּן וְכֹל בְּשִׁלְשׁ עֶפֶר הָאָרֶץ וְשָׁקֶל בַּפֶּלֶס הָרִים וּגְבְעוֹת בְּמֵאֵזְבֵּי... הַיֵּשֶׁב עַל חֹג הָאָרֶץ וַיִּשְׁבֶּיָהּ כַּחֲגָבִים הַנוֹטָה כְּדֹק שָׁמַיִם וַיִּמְתַּחֵם פְּאֵהֶל לְשִׁבְתָּ. שָׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֱלֹהִים הַמּוֹצִיא בְּמִסְפָּר עֲבָאִם לְכֹלֶם בְּשֵׁם יְקִרָא מִרְבֹּב אֲזַנִּים וְאֲמִיץ כַּח אִישׁ לֹא נֶעְדָּר... הֲלוֹא יִדְעַתְּ אִם לֹא שָׁמַעְתָּ אֱלֹהֵי עוֹלָם ה' בּוֹרֵא קִצּוֹת הָאָרֶץ לֹא יִיעַר וְלֹא יִיגַע אִין חֶקֶר לַתְּבוֹנָתוֹ (מ', יב-כח)

כֹּה אָמַר הָאֱלֹהִים ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיהֶם רִקַּע הָאָרֶץ וְצִיָּאֲצִיאָהּ נִתְּן נְשָׁמָה לָעַם עָלֶיהָ וְרוּחַ לַהֲלִיכִים בָּהּ (מ"ב, ה)

...אֲנִי ה' עֹשֶׂה כֹל נְטֵה שָׁמַיִם לְבִדִּי רִקַּע הָאָרֶץ מֵאֵתִי (מ"ג, כד)

יִצְרָא אֹדֶר וּבּוֹרֵא חֲשֵׁךְ עֹשֶׂה שְׁלוֹם וּבּוֹרֵא רַע אָנִי ה' עֹשֶׂה כֹל אֱלֹהִים... אֲנִי עֹשֵׂה אֶרֶץ וְאֶדְם עָלֶיהָ בְּרֵאתִי אָנִי יָדִי נָטוּ שָׁמַיִם וְכֹל עֲבָאִם צִוִּיתִי... כִּי כֹה אָמַר ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם הוּא הָאֱלֹהִים יִצְרָא הָאָרֶץ וְעֹשֶׂה הוּא כּוֹנֵנָה לֹא תִהְיֶה בְּרֵאָה לְשִׁבְתָּ יַעֲרָה אָנִי ה' וְאִין עוֹד... (מ"ה, ז-יח)

בנוסף לגדולת ה' כבורא העולם, הנביא מתאר את גדולת ה' בהנהגת מהלכים היסטוריים ואף באפשרות שינוי הטבע:

אֲחִרֵיב הָרִים וּגְבְעוֹת וְכֹל עֲשָׂבִים אֲוִבִישׁ וְשָׁמַיִם נְהָרוֹת לְאִיִּים וְאֲגַמִּים אֲוִבִישׁ (מ"ב, טו)

...לְמַעַנְכֶם שְׁלַחְתִּי בְּבִלְהָ וְהוֹדַדְתִּי בְּרִיחִים פֶּלֶם וּכְשָׂדִים בְּאֲנִיּוֹת רָנְתֶם... כֹּה אָמַר ה' הַנּוֹתֵן בַּיָּם דֶּרֶךְ וּבַמַּיִם עֲזִים נְתִיבָהּ. הַמּוֹצִיא רֶכֶב וְסוּסִים חֵיל וְעִזּוֹז יַחֲדוּ וְיִשְׁכְּבוּ בַל יִקּוּמוּ דַעֲכוּ כַּפְשִׁתָהּ כְּבוֹ... הַנְּנִי עֹשֶׂה חֲדָשָׁה עִתָּהּ תִּצְמַח הֲלוֹא תִדְעוּהָ אִף אֲשִׁים בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ בִּישְׁמוֹן נְהָרוֹת... (מ"ג, יד-כ)

...הָאֲמַר לִירוּשָׁלַם תּוֹשָׁב וְלַעֲרִי יְהוּדָה תִּבְּנִינָה וְחֲרֻבוֹתֶיהָ אֲקוּמֶם. הָאֲמַר לִיצוּלָה חֲרָבִי וְנִהְרַתִּיךְ אֲוִבִישׁ. הָאֲמַר לְכוּרֶשׁ רַעִי וְכֹל חַפְצֵי יִשְׁלֶם וְלֹאֲמַר לִירוּשָׁלַם תִּבְּנֶנָּה וְהִיכַל תִּבְּנֶנָּה. כֹּה אָמַר ה' לְמַשִּׁיחוֹ לְכוּרֶשׁ אֲשֶׁר הִחֲזַקְתִּי בְיָמֵינוּ לָרֹד לְפָנָיו גּוֹיִם וּמְתַנִּי מְלָכִים

אפתח לפתח לפני דלתים ושערים לא יסגרו. אני לפניך אלך והדורים אישר דלתות נחושה אשר ובירחי ברזל אגדע. ונתתי לך אוצרות חשך ומטמני מסתרים... (מ"ד, כו עד מ"ה, ג)

אם כן, גדולתו של ה' מתבטאת בבריאת העולם, בשליטה בטבע, וביכולתו להנהיג את המהלכים ההיסטוריים העולמיים. לעתיד לבא, כל העולם יכיר בכך, ויראה בבירור את ההנהגה של ה' בעולם. אולם, כיצד יגיע העולם להכרה זו?

חלק ב - תפקידו של עם ישראל

פסוקים רבים בפרקים שלמדנו השבוע מתארים את בחירת עם ישראל ואת הקשר המיוחד בין ה' לעם ישראל: ואתה ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך זרע אברהם אהבי אשר החזקתיך מקצות הארץ ומאציליה קראתיך ואמר לך עבדי אתה בחרתיך ולא מאסתך (מ"א, ח-ט). ישעיהו נותן משמעות לבחירה בעם ישראל, ומבהיר שההכרה בגדולת ה' ובהשגחתו על התנהלות העולם תתרחש בזכות עם ישראל: אתם עדי נאם ה' ועבדי אשר בחרתי למען תדעו ותאמינו לי ותבינו כי אני הוא לפני לא נוצר אל ואחרי לא יהיה: אנכי אנכי ה' ואין מפלעדי מושיע: אנכי הגדתי והושעתי והשמעתי ואין פכם זר ואתם עדי נאם ה' ואני אל (ישעיהו מ"ג, י-יב); כה אמר ה' מלך ישראל וגאלו ה' צבאות אני ראשון ואני אחרון ומפלעדי אין א-להים... ואתם עדי היש אלוה מפלעדי ואין צור פל ידעתי (ישעיהו מ"ד, ו-ח).

לא רק שעם ישראל נבחר ע"י ה', וייגאל בעזרת ה', אלא מעבר לכך: תפקידו של עם ישראל בעולם הוא להוות עדות למציאות ה' ולהנהיג את העולם.

שאלה לדיון:

במה מתבטאת לדעתכם העדות של עם ישראל על מציאות ה' וגדולתו?

לאחר העלאת רעיונות שונים בדיון, ניתן לצפות בסרטון **"כי תעבור במים אתך אני"**. מה מתאר הסרטון? ומה דעתכם על הקישור בין הפסוק לבין הסיטואציות המתוארות בסרטון?

הסרטון מראה את פעולותיהם של חילי צה"ל, ומקשר אותנו לפסוק הלקוח מישעיהו מ"ג: **כי תעבר במים אתך אני** ובנהרות לא ישטפוך כי תלך במו אש לא תפודה ולהבה לא תבער בך. כי אני ה' א-להיך קדוש ישראל מושיעך (ב-ג). בכך מביע הסרטון את האמירה שה' מגן על עם ישראל ועוזר לצבא הישראלי להצליח במשימותיו להגנת עם ישראל. לפי זה, הצלחת צה"ל מהווה עדות להשגחת ה' על עם ישראל והגנתו עליהם. זו **אחת הדרכים** בהם עם ישראל מהווה עדות לנוכחות ה' בעולם.

נעיין בדברי המפרשים ונראה דרכים נוספות בהן עם ישראל מעיד על מציאות ה' וגדולתו:

רש"י לישעיהו מ"ג, ט-יב:

...אני יש לי עדים שאתם עדי שהגדתי לאברהם אביכם הגלויות ובאו: ועבדי יעקב אשר בחרתי - הוא יעיד שהבטחתי בלכתי לארם נהרים ושמרתי הבטחתי: למען תדעו וגו' - כל זה עשיתי למען תתנו לב לדעת אותי: ...ואתם עדי - שפתחתי לכם שבעה רקיעים ולא ראיתם כל תמונה:

רש"י מסביר שה' הבטיח לעם ישראל הבטחות (באמצעות נבואות) שהתקיימו, וקיומן מוכיח את אמיתות ה' ואת היותו הא-ל האמיתי היחיד. בנוסף לכך, ההתגלות של ה' לעם ישראל במעמד הר סיני מהווה עדות לקיומו של ה'. רד"ק רואה את הפסוקים האלה כעוסקים בתקופת חזקיהו וישעיהו, והעדות היא בהקשר הזה: כשם שכל דברי ישעיהו על מפלת סנחריב התקיימו, כך עם ישראל צריך לדעת שכל נבואות הגאולה העתידיות יתקיימו:

רד"ק לישיעיהו מ"ג, י

אמר "אתם עדי" כי מה שאמרתי לכם בדבר שנחריב על הרעה שעשה לכם ועל מפלתו הכל אמרתי לכם על ידי הנביא קודם שיהיה, וכן הנביא עד שאמר לכם בשמי וכאשר אמר כן היה: למען תדעו - מן הראשונות תדעו האחרונות כי יתקיימו ותאמינו לי כן אקיים העתידות כמו שאמרתי להוציא בניכם מהגלות האחרון ותבינו כי אפילו לא היה לכם עדות בזה מדעתכם תוכלו להבין כי מה שאני אומר אמת הוא כי אני הוא אמת ודברי אמת.

המדרש מדגיש עוד יותר את חשיבות העדות של עם ישראל:

ספרי דברים קמד:

ואתם עדי נאום ה' ואני אל - כשאתם עדי אני אל, וכשאתם עדי כביכול אני אל.

לפי דברי המדרש, הא-לוהות של ה' באה לידי ביטוי רק כאשר עם ישראל קיים ומעיד על א-לוהותו. כשם שאין מלך בלי נתינים, כך א-לוהותו של ה' באה לידי מימוש רק כאשר יש עם שמכיר בו, עובד אותו, ומנכיח את קיומו במהלך ההיסטוריה. אם כן, עצם קיומו של עם ישראל לכל אורך הדורות, מעיד על גדולת ה', והתגשמות הנבואות הצופות את ההתרחשויות העתידיות - מחזקת את העדות הזו. (ראה [בפוסט מאת הרב עדיאל זימרון](#) ובשיעור [מאת הרב דוד סבתו](#)).

אם כן, תפקידו של עם ישראל להעיד על גדולת ה', ולהנכיח את מציאות ה' בעולם. הפרקים בהם עסקנו השבוע מתארים את תהליך הגאולה של עם ישראל כתהליך אשר מוביל את העולם כולו להכרה בה'. דפדפו בפרקים אלה, והצביעו על פסוקים המבטאים את הרעיון שהגאולה מביאה להכרה בה':

כָּל גֵּיָא יִנְשָׂא וְכָל הָרַ גְּבִיעָה יִשְׁפְּלוּ וְהָיָה הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר וְהָרְכָסִים לְבִקְעָה. וְנִגְלָה כְבוֹד ה' וְרָאוּ כָּל בֶּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִי ה' דִּבֶּר... יִבֶּשׂ חֲצִיר נֶבֶל צִיץ וְדָבָר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם. עַל הָרַ גְּבִיעָה עָלֵי לֶךְ מִבְּשָׂרָת צִיץ הָרִימִי בַפֶּחַ קוֹלְךָ מִבְּשָׂרָת יְרוּשָׁלַם הָרִימִי אֶל תִּירְאֵי אֲמָרֵי לְעָרֵי יְהוּדָה הִנֵּה אֶ-לְהֵיכֶם (מ', ד-ט).

לְמַעַן יִרְאוּ וְיִדְעוּ וְיִשְׂמְחוּ וְיִשְׂכִּילוּ יַחְדָּו כִּי יַד ה' עָשְׂתָה זֹאת וְקִדּוּשׁ יִשְׂרָאֵל בְּרָאָה. (מ"א, כ)

אֲנִי ה' וְאִין עוֹד וְזוֹלָתִי אִין אֱלֹהִים אֲאָרְךָ וְלֹא יִדְעָתָנִי. לְמַעַן יִדְעוּ מִמְּזִרְחַ שְׁמֵי וּמִמְּעַרְבָה כִּי אֶפְסָ בְּלִעְדֵי אֲנִי ה' וְאִין עוֹד. יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֲשָׁךְ עֹשֶׂה שְׁלֹם וּבוֹרֵא רָע אֲנִי ה' עֹשֶׂה כָּל אֱלֹהִים. (מ"ה, ה-ז)

וכן בפסוקים רבים נוספים: מ"א, ד; מ"ב, ה-יג; מ"ג, ז-יב; מ"ג, כא; מ"ד, ו; מ"ד, כד-כו; מ"ה, ה-ז; מ"ה, יח-כב.

גאולת עם ישראל מתוארת בנבואות אלה כאמצעי להכרה בגדולת ה'. הנבואות נותנות פרספקטיבה רחבה על המהלך האלוקי הגדול של ההיסטוריה: ה' ברא את העולם ומנהיג את המהלכים ההיסטוריים. ה' בחר בעם ישראל ויגאל אותו לעתיד לבא. הבחירה בעם ישראל וגאולתו איננה נעשית רק למענם, אלא יש לה מטרה גדולה יותר: להביא את כל העולם להכרה בה' ובכוחו. וכפי שאומר הפסוק במפורש: עַם זו יִצְרָתִי לִי תְהִלָּתִי יִסְפְּרוּ (מ"ג, כא).

זוית אישית

אלו ארועים היסטוריים או אישיים גורמים לך להרגיש את נוכחות ה' במציאות?

חלק ג - המאבק באלילות

מיד לאחר ההצהרה המרגשת עם זו יצרת לי תהלת יספרו (מ"ג, כא) מגיעה האכזבה: עם ישראל איננו ממלא את תפקידו כראוי, איננו פונה אל ה' בעת צרה, ואיננו עובד את ה' כפי שמצופה ממנו, אלא פונה אל העבודה הזרה: **וְלֹא אֶתִי קְרָאתָ יַעֲקֹב בְּיַגְעֲתָ בִּי יִשְׂרָאֵל: לֹא הִבִּיאַת לִי שָׁה עֲלֵתֶיךָ... אֲךָ הַעֲבַדְתָּנִי בְּחַטָּאוֹתֶיךָ הוֹגַעְתָּנִי בַּעֲוֹנוֹתֶיךָ (מ"ג, כב-כד).** בתקופה בה מנבא ישעיהו, העבודה הזרה היוותה איום משמעותי על ההכרה במלכות ה' בעולם. אפילו עם ישראל, אשר נבחר להיות עם ה', נסחף אחרי העבודה הזרה. לכן, דווקא בפרקים אלה, בהם ישעיהו מתאר את

תהליך ההכרה במלכות ה', הוא יוצא באופן נחרץ נגד עבודת האלילים. ישעיהו בוחר להתמודד מול העבודה הזרה באמצעות לעג.

שאלה לעיון

עיינו בפרק מ"ד פסוקים ט-כ וכן בפרק מ"ו פסוקים ה-ז, וציינו את הנקודות העיקריות שבהן לועג הנביא לעבודת האלילים.

הנביא מתאר באופן ציורי את הכנת הפסילים, ומדגיש את הגיחוך שבעבודה לפסל שנעשה ע"י האדם: הפסל עשוי מחומר - עץ, זהב וכסף (מ"ד, יד; מ"ו, ו); אותם חומרים מהם עשוי הפסל משמשים גם לצרכים אחרים של האדם (מ"ד, טו-יט); הפסל עשוי ע"י אדם (מ"ד, י-יג; מ"ו, ו); הפסל איננו יכול לנוע בעצמו (מ"ו, ז); הפסל איננו עונה (מ"ו, ז) ואיננו יכול להושיע מצרה (מ"ד, כ; מ"ו, ז).

התיאור של הנביא מעמיד את העבודה לפסלים באור מגוחך. כאשר אנו קוראים את הנבואות הללו, אנו מזדהים לגמרי עם התיאור של הנביא, ואיננו מסוגלים להבין כיצד אנשים האמינו בפסילים שהם בעצמם יצרו. מה חשבו עובדי האלילים? ומדוע האמינו בכוחו של פסל שהם בעצמם יצרו? קשה לענות על שאלה זו. אולם, עלינו לשים לב שהנביא הגחיק את עבודת האלילים באופן מכוון, ועובדי האלילים בוודאי לא ראו זאת כך, כפי שמסביר עמוס חכם:

עמוס חכם, דעת מקרא, סיכום פרקים מ"ג, יא עד מ"ד, כג:

... הנבואה מאריכה בתיאור המלאכה של יצירת הפסילים כדי להטעים את הצד המגוחך והנלעג שיש בה... יש חוקרים שהעירו, שהדברים הרבים כנגד עבודת האלילים אינם מביעים את דעת עובדי האלילים עצמם, ואינם עשויים להביאם לידי עזיבת אליליהם, שהרי הדבר ידוע שאין עובדי הפסל סוברים שהפסל עצמו הוא אלוה אלא חושבים שהוא עשוי בדמות האלוה, ושהאלוה שוכן בו ומאציל מקדושתו עליו. אבל נראה, שדברי הנבואה עשויים להאמר גם כנגד מי שסבור שהפסל הוא דמותו של האלוה. וגם כנגד זה הנבואה טוענת ששטות היא להאמין שיש ביכולת האדם לעשות פסל בדמות האלוה, ועוד, אין הדברים בבחינת ויכוח ממש עם עובדי האלילים אלא דברי הטפה ואזהרה לישראל, שלא יתפתו ללכת אחרי אמונותיהם של הגויים שהם יושבים ביניהם... ובדברי הטפה ואזהרה כגון אלה, אין המטיף חייב לתאר ממש את הדעות שהוא חולק עליהן, והוא רשאי להפליג בתיאור האיזולת שבדעות ההן, וגם להשמיע עליהן דברי ליצנות...

כפי שאומר עמוס חכם, התיאור של הנביא איננו מדייק למחשבותיהם של עובדי האלילים, אלא מיועד ללעוג לאלילים על מנת שעם ישראל יתרחק מהם. עלינו לזכור שבאותם ימים, האמונה המונותיאסטית המופשטת הייתה בלתי גיגונית בעיני אנשים, והתורה והנבואה הביאו לעולם חידוש תפיסתי. לכן המלחמה באלילות הייתה קשה כל כך, ולכן הנביא נאלץ להשתמש בציניות על מנת להילחם בתופעה זו. התיאור הלעגני של הנביא כלפי הפסלים בא להדגיש את הפער בין האמונה האלילית המגשימה לבין האמונה המונותיאסטית המופשטת. (עוד על האמונה האלילית מול האמונה המונותיאסטית תוכלו לקרוא בפוסט מאת [הרב ד"ר יואל בן נון](#) ובמאמר [קצר מאת עמוס חכם](#), ולשמוע בסרטון [מאת דוד נתיב](#)).

סיכום

נבואות הנחמה נותנות פרספקטיבה רחבה על המהלך האלוקי הגדול של ההיסטוריה, כמוביל להכרה בה; הבחירה בעם ישראל, וכל האירועים שיתרחשו לעם ישראל במהלך ההיסטוריה, במיוחד לקראת הגאולה, יהוו עדות על קיומו של ה' וגדולתו. הנביא מתאר את בריאת העולם, את השינויים שה' עושה בטבע ובהיסטוריה ואף לועג לאילילים כחלק מהמהלך הגדול של הכרה בכוחו של ה'.

נסיים עם תפילת עלינו לשבח הנאמרת בכל יום ומבטאת רעיונות אלה:

תפילת עלינו לשבח

עלינו לשבח לאדון הכל. לתת גדלה ליוצר בראשית. שלא עשנו כגווי הארצות. ולא שמנו כמשפחות האדמה. שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם: שהם משתחוים להבל וריק ומתפללים אל אל לא יושיע: ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך המלכים הקדוש ברוך הוא: שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ. ומושב יקרו בשמים ממעל. ושכינת עזו בנבנהי מרומים... על כן נקוה לך ה' אלהינו לראות מהרה בתפארת עזה. להעביר גלולים מן הארץ. והאלילים כרות יכרתו. לתקן עולם במלכות שדי. וכל בני בשר יקראו בשמחה להפנות אליה כל רשעי ארץ. יכירו וידעו כל יושבי תבל. כי לך תכרע כל ברה. תשבע כל לשון. לפניה ה' אלהינו יכרעו ויפלו. ולכבוד שמך יקר יתנו. ויקבלו כולם את על מלכותך. ותמלך עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלך בכבוד. כפתוב בתורתך. ה' ימלך לעולם ועד ונאמר. והיה ה' למלך על כל הארץ. ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד:

להרחבה

[מתן על הפרק - דפי לימוד לפרקים מ-מא](#)

[מתן על הפרק - דפי לימוד לפרקים מב-מג](#)

[מתן על הפרק - דפי לימוד לפרקים מד-מה](#)

[שיעור מאת הרב יגאל אריאל על תיאור בריאת העולם בספר ישעיהו](#)

[מאמר מאת הרב משה ליכטנשטיין על הגאולה כבריא](#)

הקדמה לקראת השבוע הבא

בשבוע הבא נעסוק במעמדו של עם ישראל בתהליך הגאולה ולאחריה.